

Byggindustrin mot nya höjder

En begynnande tempoökning i svensk ekonomi bidrar till att höja temperaturen i byggindustrin under 2014-2015. Det är främst produktionen av nya bostäder som stiger snabbt, men uppgången på byggmarknaden sker på bred front både i år och nästa år. Utöver bostadsbyggandet kommer även infrastrukturinvesteringarna att bli en stark motor för tillväxten nästa år.

Världsekonomin tillfrisknande fortsätter. Det är framför allt den amerikanska ekonomin som kvicknat till, men även andra industrialiserade länder, såsom Tyskland och Storbritannien, mår allt bättre. Samtidigt riskerar dock Kina och andra tillväxtekonominer att drabbas av en lättare förkylning i samband med den amerikanska centralbankens tillbakadragande av de penningpolitiska stimulanserna. Trots detta ser de globala konjunkturutsikterna något mer robusta ut framöver. Det blir de ekonomiskt viktiga länderna USA och Tyskland som, tillsammans med andra OECD-länder i Asien och Europa, får driva världsekonomin när Kina och andra tillväxtländer tappar fart.

Svensk ekonomi uppvisade en relativt blygsam tillväxt i fjol och det till följd av en mycket svag utveckling för både investeringar och utrikeshandel. Den förbättrade globala tillväxten tillsammans med hushållens optimism på hemmaplan ger emellertid ett lyft under prognosperioden. I år är det framför allt hushållens konsumtion som driver utvecklingen. Nästa år, när återhämtningen inom euroområdet blir allt starkare, kommer positiva bidrag från både utrikeshandel och investeringar. Det blir inte någon kraftig uppgång, liknande den 2010, utan konsumtion, investeringar och utrikeshandel stiger i måttlig takt. Sammantaget blir BNP-tillväxten under perioden 2014-2015 i linje med den historiska trenden.

Byggandets utveckling

Procentuell förändring jämfört med föregående år

Sektor	Investerings- volym, Mdkr 2012	Procentuell förändring i fasta priser	Utfall 2012	Prognos 2013	2014	2015
Bostäder	112,6	-11	6	10	2	
Nybyggnad	51,9	-19	15	18	3	
Ombyggnad	60,7	-3	-1	2	1	
Lokaler	101,3	11	-6	1	1	
Privat	59,6	16	-11	1	3	
Offentligt	41,7	5	2	1	-1	
Anläggningar	76,7	9	-1	2	4	
Privat	38,2	17	3	7	2	
Offentligt	38,6	2	-4	-4	7	
Summa bygg- investeringar	290,6	1	0	5	2	

Källa: SCB, BI

Sysselsättning inom byggindustrin

	Antal 2013	Procentuell förändring	Utfall 2013	Prognos 2014	2015
Sysselsatta	310 800	-0,5	1,7	1,3	

Källa: SCB, BI

Den positiva sysselsättningsutvecklingen fortsatte under hösten 2013. Arbetsmarknaden förbättras allt mer och antalet sysselsatta kommer att ha ökat med 96 000 personer 2015 jämfört med 2013. Kostnadstrycket förblir lågt eftersom produktiviten förbättras. Riksbanken behåller räntan på nuvarande nivå och höjer först under nästa år. Vid utgången av 2015 har nivån ökat från dagens nivå på 0,75 procent till 1,5 procent.

Nybyggnadsinvesteringarna i bostäder började stiga redan under första halvåret i fjol. Totalt sett beräknas uppgången till 15 procent 2013. Den förbättrade tillväxttakten i ekonomin och hushållens optimistiska förväntningar om den ekonomiska utvecklingen, gör att antalet påbörjade bostäder får ett nivålyft under prognosperioden 2013-2015. Investeringarna följer produktionen och ökar därmed både i år och nästa år.

Ombyggnadsinvesteringar i bostäder hade ett svagt fjolår och nedgången beräknas till 1 procent. I år kommer hushållens allmänna efterfrågan att öka, vilket gör att ombyggnadsaktiviteten stiger. Nästa år drivs uppgången främst av fastighetsbolagens upprustning av allmännyttans bostäder.

Lokalinvesteringarna sjönk relativt kraftigt i fjol. Det var privat lokalbyggnad som drog ner utvecklingen. I år börjar sektorn däremot så sakteliga att återhämta sig och nästa år förbättras tillväxten när den ekonomiska utvecklingen stärks. De offentliga aktörerna fortsätter att satsa på långsiktiga lokalinvesteringar, men den positiva tillväxttakten dämpas successivt. De försämrade utsikterna för den landstingskommunala ekonomin gör att investeringsnivån sjunker 2015.

Anläggningsinvesteringarna utvecklades svagt under 2013 på grund av ett minskat infrastrukturbyggande. I år stiger nivån tack vare ökade investeringar inom sektorerna energi samt vatten- och reningsverk. Nästa år börjar de offentliga investeringarna återhämta sig genom ökade satsningar på både väg och järnväg.

Totalt sett blev bygginvesteringarna oförändrade 2013. Uppgången inom bostadsproduktionen gör att investeringarna ökar med 5 procent i år. Nästa år kommer även infrastrukturbyggandet igång och investeringarna växer då med 2 procent.

De ljusa konjunkturutsikterna för byggindustrin leder till att sysselsättningen ökar under perioden 2014-2015 och landar på en nivå kring 320 000. Byggsysselsättningen 2015 blir därmed den högsta sedan 1992. För att kunna nå denna nivå kommer det att behövas tillskott av arbetskraft från andra länder. Det finns dock oroande signaler från den fackliga sidan att de vill begränsa möjligheterna att anlita personal från andra länder. Fokus har särskilt riktats mot det något diffusa begreppet "utländsk arbetskraft". I analysavsnittet utreds begreppet och omfattningen, men även vikten av att få tillgång till denna resurs.

Bedömningen avslutad 2014-02-14. Nästa konjunkturrapport utkommer under juni månad.

Bostäder

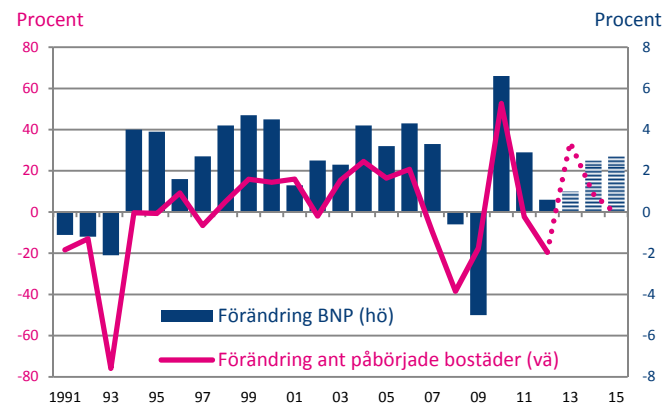
Bostadsinvesteringarna steg uppskattningsvis med 6 procent 2013 jämfört med 2012. Den positiva utvecklingen fortsätter i år eftersom nybyggnad ökar starkt. Nästa år dämpas däremot uppgången då nyproduktionen mattas av och ombyggnadsinvesteringarna endast stiger marginellt.

Antalet påbörjade lägenheter ökade 2013 efter att ha uppvisat en bra utveckling under både våren och hösten. Relativt sett beräknas uppgången till 33 procent mellan 2012 och 2013 och antalet påbörjade lägenheter ökade till 28 500. Den starka uppgången bedöms dock avta i år och nästa år planar produktionsnivån ut, trots förbättrade konjunkturutsikter. Anledningen är att stigande bolåneräntor dämpar efterfrågan på framför allt nya bostadsrätter under andra halvåret 2015.

Redan under första kvartalet i fjol började antalet påbörjade bostäder att öka och den positiva utvecklingen fortsatte under hela 2013. En minskad oro för den ekonomiska utvecklingen i Europa, sjunkande bolåneräntor, ökad sysselsättning och stigande bostadspriser bidrog sannolikt till att antalet påbörjade bostäder fick ett rejält uppsving. Detta trots att BNP-utvecklingen blev relativt svag i fjol. Det är dock värt att framhålla att nivån på småhusproduktionen fortfarande är i paritet med de låga volymerna från åren efter 1990-talskrisen. Jämförs BNP-utvecklingen med förändringen i påbörjandet är det de tre senaste åren som sticker ut. Under 2011 och 2012 sjönk nybyggnadet trots en relativt god utveckling för ekonomin i övrigt och motsatsen inträffade alltså i fjol. Detta indikerar att byggandet av bostäder på senare år har blivit ännu mer känsligt för förändringar i hushållens förväntningar om den framtida utvecklingen av makroekonomin (hushållen har trots allt haft en bra förmögenhetsutveckling under denna period).

Utveckling av BNP och påbörjade bostäder

Procentuell förändring jämfört med föregående år

Källa: SCB, BI

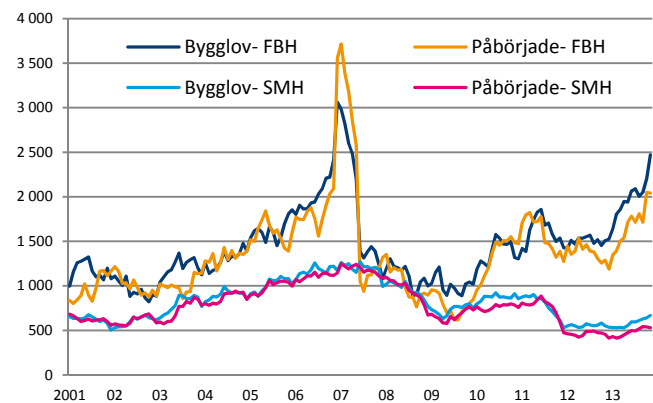
Vanligtvis är bygglovsutvecklingen en bra indikator för bostadsbyggandet den närmaste framtiden. De senaste tolv månaderna beviljades bygglov för 26 500* lägenheter i flerbostadshus och 7 300* småhus. Antalet beviljade bygglov för småhus är betydligt fler än det antal som har påbörjats, vilket gör att lagret/stocken av "obyggda" småhus fortfarande växer.

Att döma av den senaste tidens bygglovsstatistik kommer byggandet av flerbostadshus att öka i god takt medan småhusbyggandet stiger långsamt. De senaste månaderna har också påbörjandet och byggloven avseende både flerbostadshus och småhus gått i samma riktning. Det som däremot gör underlaget svårare tolkat är den långa eftersläpningen av påbörjandestatistiken, särskilt för småhus. Exempelvis redovisades i januari 2012 att det påbörjats cirka 8 600 småhus under 2010, i januari i år hade an-

talet reviderats till närmare 9 300. Kvoten mellan antalet påbörjade småhus och antalet beviljade bygglov vid de båda tidpunkterna steg från 0,81 till 0,86. Det mest oroväckande är dock att denna kvot verkar ha sjunkit. När en beräkning gjordes ett år tidigare med motsvarande tidsintervall (dvs. 2009 års påbörjandetal och redovisning i jan 2011 resp. jan 2013), steg kvoten från 0,82 till 0,92. Den senare borde vara en mer rimlig kvot eftersom, historiskt sett (dvs. tiden före finanskrisens utbrott 2008), de flesta beviljade bygglov avseende småhus har genererat en nybyggnation. Nu har påbörjandekvoten åter sjunkit och det reser nya frågor avseende statistikens tillförlitlighet över antalet påbörjade småhus.

Antal påbörjade lägenheter och beviljade bygglov flerbostadshus resp. småhus

6 mån. glidande medelvärde

Källa: SCB, BI

Priserna steg snabbare för bostadsrätter än för småhus under 2013 och mycket talar för att de fortsätter att utvecklas positivt under 2014. Nästa år dämpas ökningstakten, eftersom bolåneräntorna stiger. Den ekonomiska utvecklingen och prisutvecklingen på bostäder har betydelse för bostadsbyggandet. Förtroendet för ekonomin är fortfarande högt och hushållens konsumtion ökar i år. Låga räntenivåer, en stark underliggande efterfrågan på bostäder, stigande disponibla inkomster och en förbättrad arbetsmarknad är faktorer som bidrar positivt till bostadsbyggandet. Sammantaget ger det en fortsatt uppgång för bostadsbyggandet under 2014. Nästa år utvecklas den disponibla inkomsten något svagare, reporäntehöjningar och eventuellt höjda riskvikter på bolån för bankerna leder till högre bolåneräntor samtidigt som hushållen blivit mer räntekänsliga. Sysselsättningen fortsätter däremot att stiga, men totalt sett bedöms det bli en smärre tillbakagång av bostadsbyggandet.

Nyproduktion av bostäder

Antal påbörjade lägenheter i 1 000-tal 2001-2012, prognos 2013-2015

År	Flerbostadshus	Småhus	Totalt
2001	12,4	7,1	19,5
2002	11,7	7,4	19,1
2003	12,8	9,3	22,1
2004	16,9	10,6	27,5
2005	19,6	12,4	32,0
2006	31,8	13,8	45,6
2007	14,2	13,7	27,9
2008	11,3	10,2	21,5
2009	9,4	8,4	17,8
2010	17,7	9,3	27,0
2011	18,2	8,2	26,4
2012	16,0	5,3	21,3*
2013 prognos	22,5	6,0	28,5
2014 prognos	24,0	7,0	31,0
2015 prognos	23,5	7,2	30,7

Källa: SCB, BI

* BI:s uppräknings av SCB:s preliminära statistik

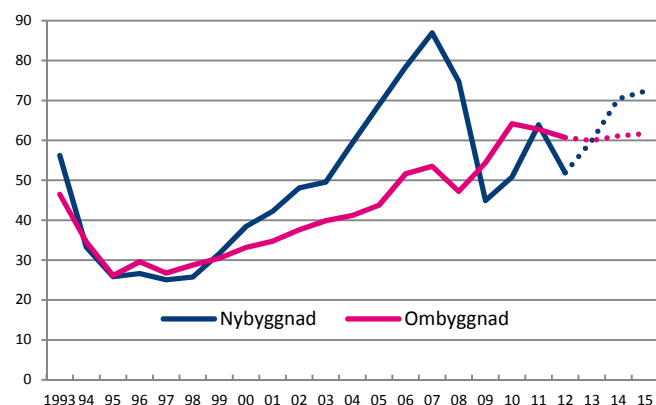
Enligt vår prognos påbörjas 31 000 lägenheter 2014, varav 7 000 i småhus och 24 000 i flerbostadshus. Nästa år påbörjas totalt 30 500 lägenheter. En minskning av påbörjandet förutses för flerbostadshusen medan småhusbyggandet blir i det närmaste oförändrat. Detta med anledning av det nya förslaget om komplementbostadshus, "Attehuset", vilket väntas ge ett positivt bidrag till småhusproduktionen 2015. Uttryckt i investeringstermer innebär det att nyproduktionen ökar med 18 procent i år, för att därefter mattas av och öka med 3 procent 2015.

Efter att ha minskat kontinuerligt sedan andra kvartalet 2012, vände ombyggnadsinvesteringarna upp och ökade tredje kvartalet i fjol. Det var framför allt ombyggnationer i flerbostadshus som ökade. I år ökar även hushållens efterfrågan på ROT-arbeten, vilket gör att ombyggnadsaktiviteten stiger. Nästa år är det ombyggnationer i flerbostadshus som driver tillväxten i sektorn. På småhussidan ger de nya möjligheterna att bygga ut med 15 kvadratmeter utan bygglov incitament till ökad ombyggnad, men samtidigt kan ett sänkt tak för ROT-avdrag (om det blir verklighet) minska incitamenten. Totalt sett ökar ombyggnadsinvesteringarna med 2 procent i år och med 1 procent 2015.

Sammantaget stiger de totala bostadsinvesteringarna med 10 procent i år och med 2 procent 2015.

Bostadsinvesteringar

Mdkr 2012 års priser

Källa: SCB, BI

Lokaler

Lokalinvesteringarna minskade med uppskattningsvis 6 procent 2013. Gynnsammare allmänekonomiska förutsättningar medför att de privata investeringarna ökar både i år och nästa år. Det offentliga lokalbyggandet ökar svagt i år, men vänder sedan ned och minskar 2015. Den svaga utvecklingen hänger samman med att kommuner och landsting pressas av det ökade kostnadstrycket som de demografiska förändringarna genererar.

De privata lokalinvesteringarna minskade med 11 procent 2013 jämfört med 2012. Nedgången förklaras i huvudsak av att investeringarna inom gruvindustrin var massiva under 2012 och att behovet därefter minskat betydligt. Genom att de ekonomiska förutsättningarna ser allt ljusare ut bedöms lokalbyggandet ta fart och investeringarna ökar både i år och nästa år.

Investeringar i fritidshus minskade med 25 procent 2013 jämfört med 2012. Utbudet av fritidshus var stort under fjolåret, vilket dämpade prisutvecklingen. Enligt Mäklarstatistik ökade priserna med 2 procent under 3-månadersperioden oktober - december 2013 jämfört med motsvarande period ett år tidigare. Det är hushållen som kommer att driva tillväxten i ekonomin under prognosperioden. Efterfrågan på nya fritidshus väntas därför stiga framöver och investeringarna ökar både i år och nästa år.

Investeringarna inom handeln minskade med uppskattningsvis 10 procent 2013. Enligt den senaste prognosen från Handelns Utredningsinstitut kommer omsättningen för detaljhandeln att öka med 3 procent i år och med lika mycket 2015. Därmed verkar det finnas incitament för fortsatt utbyggnad av handelslokaler under prognosperioden.

Privata lokaler

Nivå och procentuell volymförändring jämfört med motsvarande period föregående år

	Investeringar Mdkr 2012	Procentuell förändring 2012	Procentuell förändring kv. 1-3 2013
Fastighetsbolag m.m.	28,5	23	-14
Handel	3,3	-3	-7
Industri	8,2	16	-5
Övrigt	19,6	11	-10
Totalt	59,6	16	-11

Källa: SCB, BI

Förutsatt att finansieringsfrågan blir löst beräknas forskningsanläggningen ESS (European Spallation Source) i Brunnsbäck utanför Lund påbörjas i år. De närmaste åren kommer ESS att bidra starkt till att investeringsnivån hålls uppe. I år påbörjas byggandet av bland annat nya handels- och kontorslokaler i Partille utanför Göteborg. I Malmö påbörjas ett projekt i Hjälmarakajen som bland annat innefattar byggandet av kontor, samlingslokaler, restaurang och hotell.

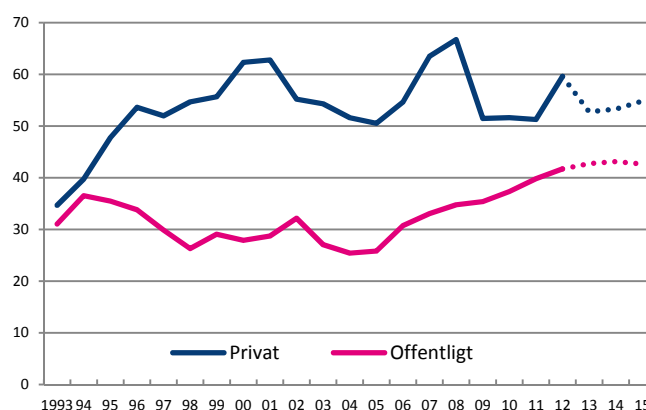
Den största privata delsektorn, kredit- och fastighetsbolag, minskade med 10 procent 2013. Denna nedgång kan bland annat förklaras av att arenabyggena i Solna och Stockholm, som invigdes i oktober 2012 respektive augusti 2013, bidrog till en hög investeringsnivå till och med 2012. Bygglösvolymen för kontorslokaler minskade 2013 i jämförelse med året före, vilket signalerar att investeringarna kan komma att gå ned de närmaste åren. Samtidigt bedöms arbetsmarknaden för tjänstesektorn att stärkas under prognosperioden och därmed också efterfrågan på kontorslokaler. Investeringarna inom sektorn väntas öka svagt i år och fortsätter uppåt 2015.

Bygginvesteringar kopplade till gruvnäringen föll brant förra året, vilket var starkt bidragande till att de totala investeringarna inom industrin minskade med 10 procent mellan 2012 och 2013. Investeringarna bedöms minska även i år, men det finns tecken på ljusning. Industrins kapacitetsutnyttjande ökade det fjärde kvartalet 2013 till den högsta nivån sedan andra kvartalet 2012.

Sammantaget bedöms de privata investeringarna öka med 1 procent i år och 3 procent nästa år.

Lokalinvesteringar

Mdkr 2012 års priser

Källa: SCB, BI

De offentliga lokalinvesteringarna ökade med uppskattningsvis 2 procent 2013 jämfört med 2012. Det är främst det landskommunala byggandet som driver utvecklingen. Under

2013 bidrog engångsintäkter från AFA Försäkring till att kommunernas och landstingens ekonomi gick bra. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bedömer dock att de närmaste åren blir kärvare. Fler barn i grundskoleåldern och fler äldre innebär ökade kostnader för såväl utbildning som omsorg. Samtidigt innebär dessa ändrade demografiska förutsättningar att investeringsbehoven i kommunsektorn ökar. Den sammanvägda bedömningen blir ändå att det kärvare ekonomiska läget medför att investeringarna utvecklas svagt under prognosperioden. De större investeringarna sker i huvudsak i storstadsregionerna. Exempelvis påbörjas tillbyggnad av Danderyds sjukhus och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm. Den samlade bedömningen är att de offentliga investeringarna ökar med 1 procent 2014 för att sedan vända ned och minska med 1 procent 2015.

Sammantaget ökar de totala lokalinvesteringarna med 1 procent både i år och 2015.

Anläggningar

Anläggningsinvesteringarna utvecklades svagt under 2013 och sjönk med uppskattningsvis 1 procent efter ett starkt 2012. Trots minskade offentliga investeringar stiger nivån i år eftersom det privata anläggningsbyggandet inom sektorerna energi samt vatten- och reningsverk ökar. Nästa år börjar de offentliga investeringarna återhämta sig genom ökade satsningar på både väg och järnväg.

De privata anläggningsinvesteringarna steg med 3 procent 2013 medan de offentliga sjönk med 4 procent. Det var framför allt investeringar i vatten- och reningsverk samt post och tele som bidrog till uppgången. För den offentliga sektorn sjönk investeringarna både på väg- och järnvägssidan.

Energirelaterat anläggningsbyggande är den största privata delsektorn med investeringar om närmare 19 miljarder kronor årligen under de 5 senaste åren. Enligt SCB:s investeringsenkät väntas en relativt god ökning i år. Eftersom stora projekt inom detta område ofta blir något försenade bedöms även volymökningen spilla över till nästa år. Vidare har investeringar i vatten-, reningsverk och avfallsanläggningar haft en stark utveckling under flera år och enligt enkäten fortsätter den också i år. Behoven är fortsatt stora och bedömningen är att den positiva utvecklingen fortgår även under 2015.

Den näst största delsektorn inom den privata anläggningssektorn är post och telekom (står för ca 20 %). Enligt investeringsenkäten väntas även denna sektor öka investeringarna i år, men redan nästa år bedöms utvecklingen vända nedåt. Anledningen är att satsningarna på fibernät tillsammans med en utbyggnad av master i glesbygd till allra största delen blir klara före prognosperiodens slut.

Inom transportsektorn har investeringarna ökat tre år i rad. Den positiva tillväxten förklaras av hamnutbyggnader och omfattande satsningar på modernisering av buss- och pendeltågsstationer. Expansionen fortsätter även under 2014 och 2015. Byggnad av nya stationer, bland annat utmed Citybanan i Stockholm, tillsammans med fortsatta ombyggnationer av befintliga stationer blir viktiga tillskott under prognosperioden. Även hamnutbyggnader i samband med byggandet av Förbifart Stockholm ger positiva bidrag till sektorn under 2015.

Sammantaget ökar de privata anläggningsinvesteringarna med 7 procent i år och fortsätter upp med 2 procent 2015.

Den 14 juni i fjol redovisade Trafikverket ett förslag till nationell plan för transportsystemet 2014-2025. Regeringen väntas fatta beslut om planens innehåll och inriktning under våren. Tills beslut är taget gäller den nationella transportplanen 2010-2021.

Anläggningar

Nivå och procentuell volymförändring jämfört med motsvarande period föregående år

	Investeringar Mdkr 2012	Procentuell förändring 2012	Procentuell förändring kv. 1-3 2013
Privat			
El-, gas- och värmeverk	19,0	24	2
Vatten/reningsverk	6,2	9	21
Transport, kommunikation	4,0	7	11
Post och tele	8,5	16	8
Övrigt	0,4	0	-54
Offentligt			
Vägar och gator	23,6	8	-4
Övriga anläggningar	14,9	-6	-4
Totala anläggningar	76,7	9	1

Källa: SCB, BI

I tabellen nedan återges regeringens planer för infrastrukturinvesteringar under perioden 2013-2015.

Investeringsplan, mkr

	Utfall 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Beräknat 2015
Järnvägar	11 704	10 237	8 311	9 616
Vägar	9 656	11 109	10 277	10 976
Regional plan	2 303	3 291	3 170	2 799
Summa	23 663	24 637	21 758	23 391

Källa: Budgetpropositionen 2014

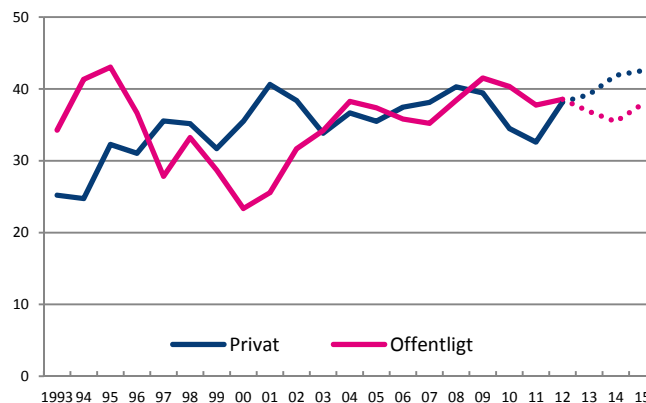
Sammanfattningsvis är det en relativt framtung prognos och den ökning som prognostiserades för i fjol (jmf 2012 med 2013) verkar gå om intet eftersom årstakten för närvarande är negativ. Med utgångspunkt från de investeringsplaner som presenterades i 2013 års höstbudget blir bedömningen att statens infrastrukturinvesteringar minskar i år, men vänder och ökar relativt starkt nästa år. Det är både väg- och järnvägsinvesteringarna som stiger. På järnvägssidan är det projekt som Mälärbanan, Lidingöbanan och dubbelspårsutbyggnad vid Gamla Uppsala som bidrar till uppgången. För vägsidan grundas prognosen på att bygget av Förbifart Stockholm kommer igång enligt plan. De kommunala investeringarna bidrar också positivt till de offentliga anläggningsinvesteringarna under prognosperioden, eftersom gatunätet behöver byggas ut i takt med att fler bostadsområden uppförs.

Sammantaget minskar de offentliga anläggningsinvesteringarna med 4 procent i år för att sedan vända upp och öka med 7 procent nästa år.

Sammanlagt ökar de totala anläggningsinvesteringarna med 2 procent 2014 och med 4 procent 2015.

Anläggningsinvesteringar

Mdkr 2012 års priser

Källa: SCB, BI

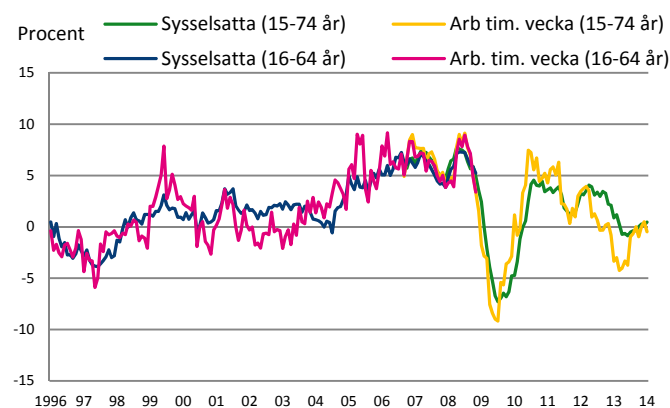
Arbetsmarknad

Under 2013 uppgick antalet sysselsatta i byggindustrin till i genomsnitt 310 800 personer per månad. Det innebär en minskning med 1 500 jämfört med året före. Ökade bygginvesteringar kommer att resultera i att sysselsättningen ökar både i år och nästa år.

Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) minskade sysselsättningen inom byggindustrin med 0,5 procent 2013 jämfört med året före. Därmed är sviten med tre års uppgång, efter finanskrisen, nu bruten. Antalet arbetade timmar per vecka minskade med 1,9 procent för samma period. Den svaga investeringstillväxten har medfört att antalet arbetade timmar sjunkit och behovet av att nyanställa har därmed också minskat.

Sysselsatta och arbetade timmar i byggindustrin

Årlig procentuell förändring. 6-månaders glidande medelvärde

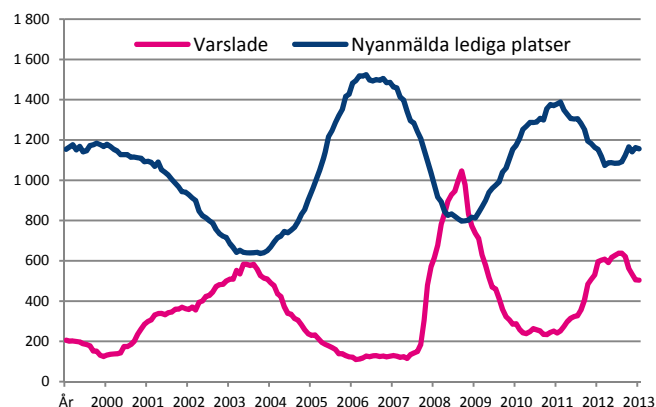

Källa: SCB, BI

Det finns dock tecken på att arbetsmarknaden är på väg att förbättras under prognosperioden. Antalet varsel minskade med mer än hälften det fjärde kvartalet 2013 jämfört med samma kvartal 2012. Även antalet nyanmälda platser förstärker bilden av en starkare arbetsmarknad och de steg med 15 procent under motsvarande period. Den öppna arbetslösheten uppgick i genomsnitt till 5,9 procent under 2013. Detta motsvarar en ökning med 0,5 procentenheter på årsbasis.

Varslade och nyanmälda lediga platser i byggindustrin

Antal 12-månaders glidande medelvärde

Källa: Arbetsförmedlingen, BI

I Arbetsförmedlingens intervjuundersökning hösten 2013 rapporterar byggföretagen en starkare efterfrågan på sina varor och tjänster det senaste halvåret. Företagen är också mer optimistiska om den kommande 6-månadersperioden i jämförelse med året innan, men alltjämt ligger förväntningarna under normal nivå. Arbetsförmedlingen bedömer att den förbättrade konjunkturen och de ökade bygginvesteringarna resulterar i att efterfrågan på arbetskraft ökar 2014. Det medför att efterfrågan på träarbetare,

en yrkesgrupp som det är stor tillgång på och som är populär hos unga, kommer att stärkas något. En ökad efterfrågan gör det svårare för företag att rekrytera utbildad och yrkeserfaren personal inom bristyrken såsom glasmästare, VVS-montörer och betongarbetare. Bristen på arbetsledande personal väntas också kvarstå. Arbetsmarknaden bedöms dock bli fortsatt kärv för nyutbildade som söker lärlingstjänst.

Konjunkturinstitutets (KI) januaribarometer visar att orderstocken inom anläggning försämrats sedan föregående månad, medan bedömningen för husbyggnad fortfarande är starkare än normalt. På ett års sikt bedömer företagen att såväl orderstock som byggproduktion ökar inom båda delsektorena. Majoriteten av företagen har svarat att otillräcklig efterfrågan är det främsta hindret för verksamheten. Detta är tydligast på anläggningssidan där 60 procent av företagen uppgivit detta. Finansieringsproblemen har ökat inom denna sektor sedan förra kvartalet och företagen upplever nu detta som det näst allvarligaste hindret för verksamheten. Inom husbyggnad utgör finansiella restriktioner inga större bekymmer för företagen. Antalet anställda har fortsatt minska inom både bygg- och anläggningsverksamhet, men bedömningen är att antalet ökar det närmaste året.

Den öppna arbetslösheten i januari 2013

A-kassestatistik

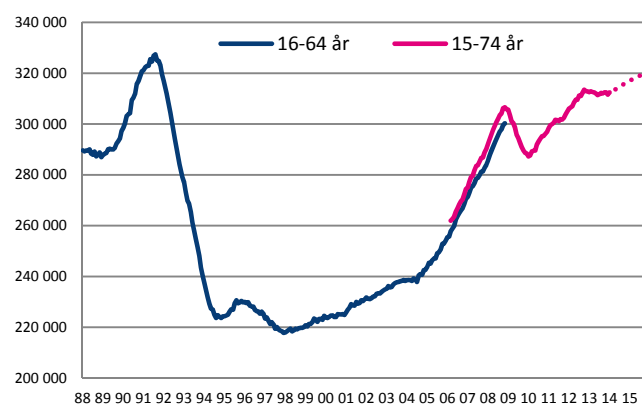
Yrke	Antal	%
Byggnads (kassa 28 och 36)	7 879	7,4
Elektrikernas	592	2,3
Ledarna	1 740	2,1

Källa: Arbetsförmedlingen

Mot bakgrund av att bygginvesteringarna ökar med 5 procent i år och 2 procent 2015, kommer sysselsättningen (arbetare och tjänstemän) att öka med 1,7 procent i år och 1,3 procent nästa år. Den svaga uppgången, trots stark tillväxt, beror på att den ökade efterfrågan i första hand kommer att mötas med fler arbetade timmar för befintlig personal innan det blir aktuellt att nyanställa. En ytterligare förklaring till den relativt modesta sysselsättningsuppgången är att företagen kommer att få rekryteringsproblem för flertalet bristyrken. Det finns därför en risk för att kompetensbrist blir en allt större flaskhals för företagens fortsatta produktion och tillväxt. En lösning som företagen i denna situation måste överväga är att rekrytera nyutbildade som kan behöva en kompletterande utbildningsinsats.

Antal sysselsatta och prognos 2014-2015

12-månaders glidande medelvärde

Källa: SCB, BI

Makroekonomi:

Stadig förbättring av världsekonomin

Världsekonomin fortsätter att förbättras i maklig takt under 2014-2015. USA, tillsammans med några av de större västeuropeiska ekonomierna, håller uppe den globala efterfrågan när tillväxtländer i Asien och Latinamerika bromsar in. Svensk ekonomi växlar upp i år tack vare en ökad optimism på hemmaplan. Nästa år stiger tillväxttakten ytterligare när den globala konjunkturuppgången blir mer robust.

I USA har budgetöverenskommelsen, som träffades i december, gjort att osäkerheten kring den amerikanska finanspolitiken minskat. När denna våta filt nu lyfts bort är det mycket som talar för att landet åter blir motorn för världsekonomin under prognosperioden 2013-2015. De flesta indikatorer visar en fortsatt återhämtning. Till exempel har hushållens konfidensindikator stigit två månader i rad och försäljningen inom detaljhandeln har ökat. Detta tyder på att, de för den amerikanska ekonomin så viktiga, hushållen börjat lätta på plånboken igen. Konsensusprognosen är att USA växer med cirka 3 procent både i år och nästa år.

Tillväxtländer bromsar in, men euroområdet vaknar till liv

Kina, världens näst största ekonomi, fortsätter på den inslagna vägen med att ombalansera ekonomin genom att öka konsumtionens andel och minska såväl exportens som investeringarnas andel. Den ekonomiskpolitiska omsvängningen får därmed en dämpande effekt på tillväxttakten under prognosperioden. Andra tillväxtländer som exempelvis Brasilien, Ryssland och Indien brottas fortfarande med strukturella problem. Där handlar det i många fall om korruption, otillräckliga investeringar samt hårt reglerade produkt- och arbetsmarknader, vilket har minskat den potentiella tillväxten. Under perioden 2014-2015 bedöms tillväxtländerna därför inte ge ett lika stort bidrag till den globala utvecklingen som tidigare.

I euroområdet fortsätter den återhämtning som inleddes våren 2013. I december i fjol nådde den samlade förtroendeindikatorn (ESI), för första gången på 2,5 år, över sin historiska genomsnittsnivå. Indikatorn fortsatte att stiga i januari och har därmed ökat kontinuerligt sedan november 2012. Detta tyder på en successivt stigande optimism i euroområdet, framför allt från hushåll och detaljhandel (eftersom det är dessa sektorer som främst bidragit till uppgången). Tyskland blir dragloket, men även Storbritannien bidrar till att få upp euroområdet på tillväxtspåret igen. Summa summarum så har utsikterna för den globala ekonomins utveckling trots allt stärkts för prognosperioden 2013-2015.

IMF skriver också i sin senaste uppdatering av utsikterna för världsekonomin att den globala tillväxten väntas uppgå till 3,7 procent i år och 3,9 procent nästa år. Utvecklingstalen är i det närmaste oförändrade sedan oktoberprognosen. Enligt IMF kvarstår dock "gamla" risker avseende bland annat den finansiella stabiliteten samtidigt som nya tillkommit. IMF framhåller risken av en mycket låg inflation i de utvecklade ekonomierna, särskilt i euroområdet. Anledningen är att detta tillstånd ökar den reala skuldbördan och att sannolikheten för deflation ökar vid en händelse som ger en nedgång av den ekonomiska aktiviteten. Enligt vår bedömning har ändå den övergripande risken för ett ordentligt bakslag i återhämtningen minskat, men fortfarande återstår stora utmaningar att lösa i flertalet av de länder som är viktiga för världsekonomin utveckling.

Sverige varvar upp

Svensk ekonomi uppvisade en modest tillväxt 2013 och det till följd av en mycket svag utveckling av både investeringar och utrikeshandel. Det var framför allt hushållens konsumtion som höll tillväxttakten en bit över noll-strecket. I år fortsätter hushållen att hålla i taktipinnen, men investeringar och utrikeshandel ökar successivt och växlar upp under 2015 när omvärldskonjunkturen stärkts. Hushållskonsumtionen dämpas däremot av något högre räntekostnader nästa år. BNP-tillväxten förbättras trots allt successivt och under 2015 ökar denna i linje med dess historiska utveckling.

Försörjningsbalans och nyckeltal

Mdkr och årlig procentuell förändring (fasta priser)

	Nivå 2012	Utfall 2012	Prognos 2013	2014	2015
Hushållens konsumtionsutgifter	1 718	1,6	1,9	2,7	2,3
Offentliga konsumtionsutgifter	956	0,3	0,9	0,7	0,9
Fasta bruttoinvesteringar	674	3,3	-2,0	4,5	5,0
därav bygginvesteringar	291	0,8	0,3	4,8	2,2
Export	1 722	0,7	-1,7	4,5	5,8
Import	1 516	-0,6	-2,1	4,6	5,6
BNP	3 550	0,9	1,0	2,5	2,7
KPI		0,9	0,0	0,6	1,6
Real disponibel inkomst		3,5	2,9	3,1	2,3
Antal arbetade timmar		-0,2	0,3	1,1	0,8
Reporänta, nivå per 31/12		1,00	0,75	0,75	1,50
10-årig statsobligation, nivå per 31/12		1,52	2,49	2,40	3,50

Källa: SCB, BI

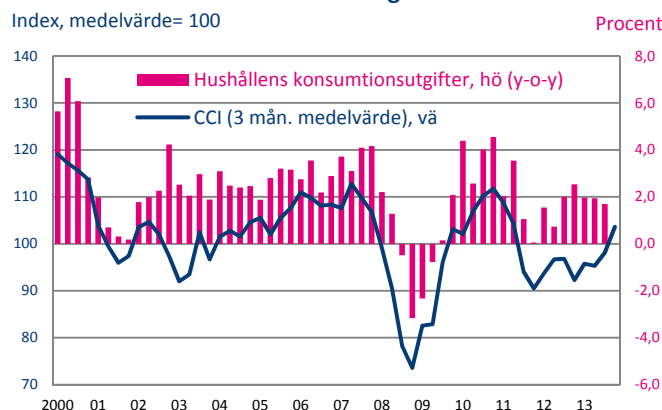
Utrikeshandeln utvecklades svagt även under andra halvan av 2013. Det var framför allt varuexporten som hade det motigt. Detta är inget som överraskar eftersom Sveriges varusammansättning (med hög andel investeringsvaror) är ofördelaktig i ett omvärldsläge där flertalet länder har haft sjunkande investeringsnivåer. Exporttillväxten förbättras dock under prognosperioden tack vare euroområdets tillfrisknande. Även importen har utvecklats svagt, men växer i takt med att exporten ökar. Den svenska exportsammansättningen har ett högt importinnehåll och därför stiger importen mer än exporten i år. Redan nästa år, när omvärldskonjunkturen har förbättrats än mer, stiger exporten åter snabbare än importen. Sammantaget bidrar nettoexporten positivt till BNP-utvecklingen under prognosperioden.

Den negativa utvecklingen för de fasta bruttoinvesteringarna avslutades under andra halvåret 2013. Tillväxttakten förbättras nu successivt när industrin ökar produktionen samtidigt som fjolårets uppgång av bostadsbyggandet ger positiva injektioner. Nästa år fortsätter bygginvesteringarna att stiga eftersom bland annat bostadsbyggandet bibehålls på en relativt hög nivå. Även maskininvesteringarna ökar när kapaciteten behöver byggas ut efter flera år av underinvesteringar inom tillverkningsindustrin.

Troligtvis fortsatte hushållen att spendera i måttlig takt under fjärde kvartalet i fjol. Visserligen ökade detaljhandeln försäljningsvolym under december, men endast med 1,8 procent. Det är värt att notera att jämförelsemånaden var svag (detaljhandeln minskade i december 2012). Till viss del kan det relativt svaga decemberutfallet förklaras av den gynnsamma julledighet som gjorde att flertalet hushåll valde semester framför shopping. Under prognosperioden väntas dock hushållen skruva upp konsumtionen när konjunkturuppgången tilltar. Börsuppgång, högt sparande i utgångsläget, stigande bostadspriser, stigande disponibel inkomster samt en arbetsmarknad som stadigt förbättras gör att det finns förutsättningar för ökad konsumtion. Även andra indikatorer pekar mot en kommande konsumtionslust. Till exempel visar konfidensindikatorn i KI:s konjunkturbarometer för hushållen (CCI) att hushållen är mer optimistiska än normalt och att de har en positiv syn på den svenska ekonomin på ett års sikt.

CCI och hushållens konsumtionsutgifter

Index, medelvärde= 100

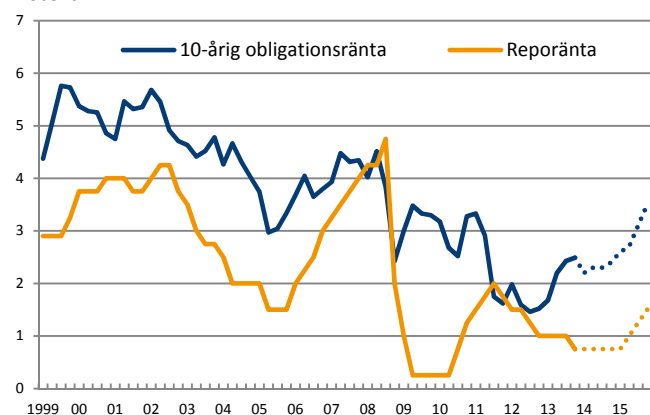
Källa: Macrobond, BI

Fortsatt lågt resursutnyttjande

Den positiva sysselsättningsutvecklingen förstärktes under hösten 2013 i takt med de ljusare konjunktursiktterna. De framtidsblickande indikatorerna, som exempelvis KI:s barometer över totala näringslivets planer att nyanställa, signalerar en fortsatt förbättring av arbetsmarknaden i år. Under nästa år fortsätter sysselsättningen att utvecklas positivt, om än i något lägre takt. Den främsta anledningen är att arbetsproduktiviteten ökar, men även matchningsproblem dämpar sysselsättningstillväxten. Arbetslösheten sjunker trots allt både i år och nästa år. Sammantaget innebär detta att antalet sysselsatta ökar med drygt 94 000 personer mellan 2013 och 2015. Arbetslösheten sjunker från fjolårets 8,0 procent till 7,4 procent nästa år.

Reporänta och 10-årig obligationsränta

Procent

Källa: Macrobond, BI

Resursutnyttjandet i ekonomin är för tillfället lågt och enhetsarbetskostnaden sjönk i fjol trots svag produktivitetstillväxt. Anledningen var att den allmänna löneökningen blev låg. I år och nästa år fortsätter enhetsarbetskostnaden att sjunka när produktivitetstillväxten tilltar (däremot stiger löneökningstakten). Det innebär att det underliggande inflationstrycket (KPIF) blir fortsatt svagt under prognosperioden. En fortsatt stark krona samt låga energipriser bidrar ytterligare till att hålla det underliggande inflationstrycket i schack. Riksbanken behöver därför inte strama åt penningpolitiken förrän i början av 2015 när konjunkturuppgången blir mer robust. Bedömningen är att reporäntan höjs i tre steg från dagens nivå på 0,75 procent och uppgår till 1,5 procent vid utgången av 2015.

Analys:

Utländsk arbetskraft i byggindustrin

När konjunkturen stärks ökar efterfrågan på arbetskraft. En avgörande fråga är då alltid om tillgången på arbetskraft är tillräcklig. Från tid till annan överstiger behovet tillgången på inhemsk arbetskraft. Det gäller inom byggindustrin såväl som inom andra delar av ekonomin. Då är det viktigt att kunna attrahera resurser från andra länder. Dessa brukar benämnas utländsk arbetskraft – men vad avses egentligen med utländsk arbetskraft? Nedan försöker vi reda ut begreppen och ger även en uppskattning av omfattningen inom byggindustrin just nu.

Definitioner

Utländsk arbetskraft

Begreppet utländsk arbetskraft är något diffust. Här tar vi framför allt sikte på utstationerad arbetskraft, dvs. arbetstagare som vanligtvis arbetar i ett annat EU-land och av sin arbetsgivare skickas till Sverige för att arbeta under en begränsad period. Denna arbetskraft omfattas av speciella regler för tillfällig arbetskraft enligt Lavallagen. Arbetstagarens nationalitet har ingen betydelse. I enstaka fall kan det vara en svensk som bor och arbetar utomlands, men skickas till Sverige för något jobb. Arbetstagare som bor, arbetar och är skattskyldiga i Sverige – oavsett nationalitet och ursprung – är således inte utstationerade.

Dessutom finns det personer från tredje land, dvs. utanför EU, som ansöker om och får arbetstillstånd i Sverige. Se vidare under rubriken *Migrationsverket*.

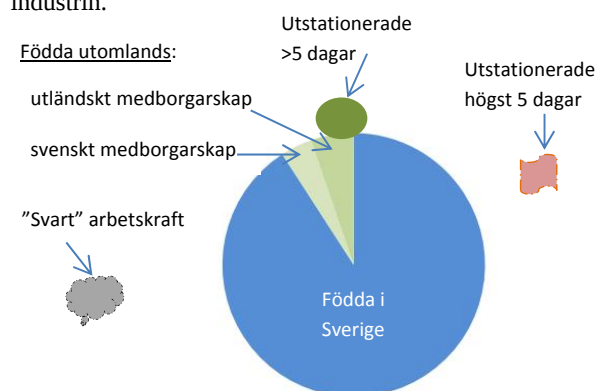
Utstationerad arbetskraft

När ett företag skickar personal till ett annat land för att arbeta där under en begränsad period kallas det för utstationering. Från och med den 1 juli 2013 måste utländska företag som skickar personal att arbeta mer än fem dagar i Sverige anmäla det till Arbetsmiljöverket¹.

Med utstationerad arbetstagare menas en arbetstagare som vanligtvis arbetar i ett annat land, men som under en begränsad tid arbetar i Sverige.

Informationskällor

Nedanstående skiss ger en översikt av arbetskraften i byggindustrin.

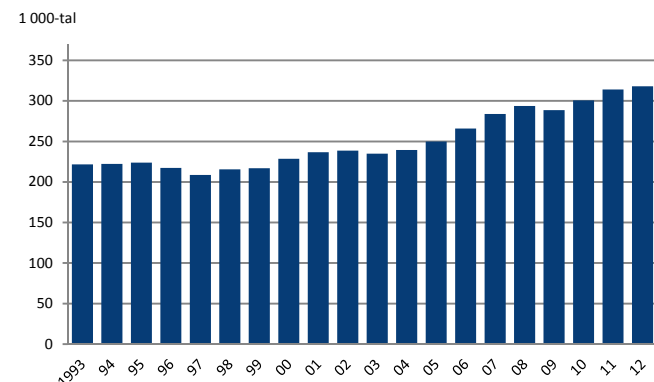
Via SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) fås uppgifter om arbetskraften inuti cirkeln och från och med den 1 juli 2013 har Arbetsmiljöverket uppgifter om arbetskraft som är utstationerad till Sverige i mer än fem dagar. Bland den utstationerade arbetskraften kan det finnas personer som är skattskyldiga i Sverige och därmed även kommer med i RAMS. För den arbetskraft som är utstationerad i högst fem dagar eller jobbar "svart" saknas däremot statistikdata.

¹ Även utstationeringar som påbörjats före 1 juli, fortsätter efter 1 juli och löper över minst 6 kalenderdagar ska anmälas.

Statistiska centralbyrån (SCB)

SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik publiceras en gång per år. Antalet förvärvsarbetande enligt denna statistik kan delas upp efter till exempel näringsgren och fördelas efter medborgarskap eller födelseland. De senast publicerade uppgifterna avser 2012.

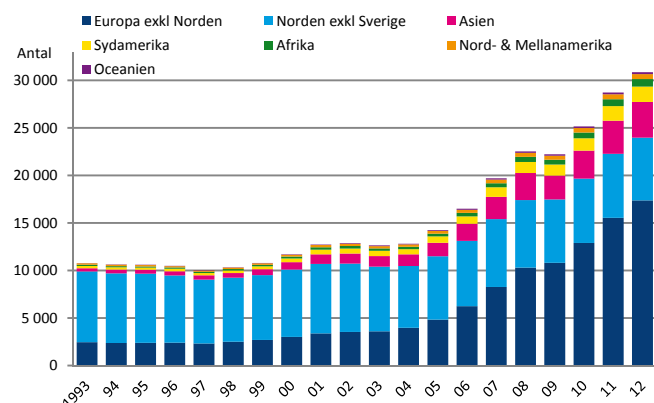
Som framgår av nedanstående diagram har antalet förvärvsarbetande i byggindustrin (SNI 41-43) varit omkring 300 000 de senaste åren.

Förvärvsarbetande i byggindustrin 1993 – 2012

Källa: SCB

Efter EU:s utvidgning 2004 har andelen förvärvsarbetande med utländskt medborgarskap stadigt ökat. År 2004 hade 2,5 procent av de förvärvsarbetande i byggindustrin utländskt medborgarskap och andelen hade stigit till 5,6 procent 2012. Merparten – 15 500 av 17 900 år 2012 – hade sitt medborgarskap i något europeiskt land.

Även personer födda utomlands har ökat kraftigt i byggindustrin och andelen steg från 5,4 procent år 2004 till 9,7 procent år 2012.

Förvärvsarbetande i byggindustrin efter födelseregion; exklusive Sverige

Källa: SCB, BI

Antalsmässigt ökade de från 12 800 till 30 900 personer under nämnda period. Den största ökningen, såväl antalsmässigt som relativt sett, noteras för födda utanför Norden men inom Europa.

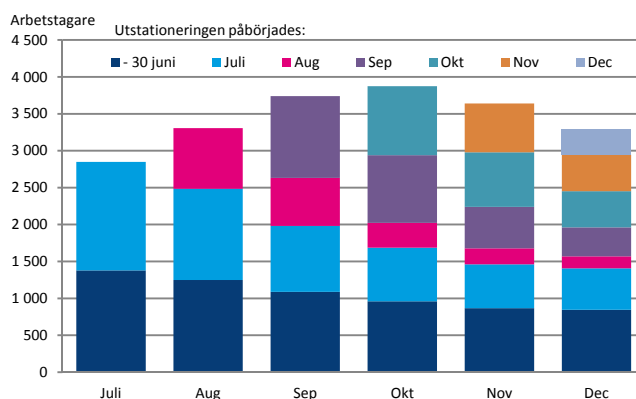
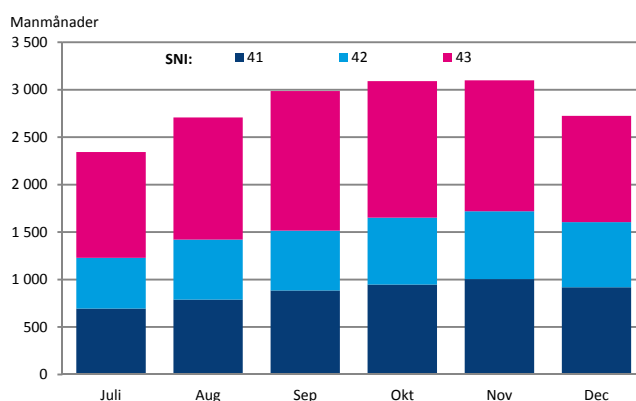
Arbetsmiljöverket

Efter halvårsskiftet 2013 får Arbetsmiljöverket in anmälningar om utstationeringar (>5 dagar) till Sverige. De uppgifter som företagen är skyldiga att lämna är bland annat arbetsgivarens namn och hemvist/säte, planerat start- och slutdatum för utstationeringen, beställare i Sverige samt plats där tjänsten ska utföras. Däremot lämnas inga uppgifter om den yrkesgrupp som den utstationerade tillhör eller om det är en tjänsteman eller yrkesarbetare.

Vi har fått ta del av uppgifter avseende utstationeringar till byggindustrin och bearbetat dessa. Resultatet återges för byggindustrin och de tre delsektorerna byggtreprenörer (SNI 41), an-

läggningsentreprenörer (SNI 42) samt specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer (SNI 43).

Efter sommaren uppgick antalet utstationerade arbetstagare till mellan 3 300 och 3 900. En del av dessa var utstationerade vid flera tillfällen. I nedanstående diagram har hänsyn inte kunnat tas till detta och det förekommer därför att en och samma person är med i statistiken flera gånger. För att ge en bild av hur många heltidsarbetande de utstationerade motsvarar så återges även antalet manmånader som utstationeringarna avser. Det verkliga antalet personer torde ligga ungefär mittemellan det som redovisas som arbetstagare och antalet manmånader.

Utstationeringar anmälda före 1 jan 2014 – Byggindustrin**Fördelning efter utstationeringsmånad****Fördelning efter näringsgren**

Källa: Arbetsmiljöverket, BI

Under höstmånaderna september - november uppgick antalet utstationerade arbetstagare till mellan 3 600 och 3 900 som med hänsyn till utstationeringarnas längd motsvarade 3 000 - 3 100 manmånader. Som framgår av ovanstående diagram var en stor del utstationerade till specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer.

Bland de utstationerade arbetstagarna under perioden 1 juli - 31 december 2013 var i särklass flest utstationerade av företag från Polen (30 %). Därefter kom Litauen (15 %) och Lettland (12 %). Danmark, Tyskland och Finland svarade för mellan 5 och 7 procent vardera och övriga länder för mindre än 4 procent av de utstationerade arbetstagarna.

Migrationsverket (arbetskraft från 3:e land)

Medborgare i ett land utanför EU ska ansöka om arbetstillstånd och ha fått tillståndet beviljat före inresa till Sverige. Arbetstillståndet avser arbete hos en svensk arbetsgivare och anställningen följer oftast de svenska kollektivavtalsreglerna.

Det totala antalet beviljade arbetstillstånd ökade mellan 2010 och 2012, men förra året noterades däremot en minskning. För byggnads- och anläggningsarbetare samt byggnadshantverkare

nåddes toppen – 469 personer – däremot 2011 och antalet hade minskat till 196 förra året.

Antal personer som beviljades arbetstillstånd 2010 - 2013

Yrkesområde/-grupp	2010	2011	2012	2013
Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	959	1 322	1 126	834
därav				
Byggnads- och anläggningsarbetare	226	362	329	141
Byggnadshantverkare	82	107	82	55
Grovarbetare; bygg och anläggning	2	23	41	10
Övriga	12 651	13 377	15 376	14 317
Summa hela arbetsmarknaden	13 612	14 722	16 543	15 357

Källa: Migrationsverket

Slutsatser

Under de senaste åren har antalet förvärvsarbetande i byggindustrin (SNI 41-43) uppgått till runt 300 000 enligt RAMS. Förutom personer som är födda i Sverige består denna arbetskraft av personer med utländskt medborgarskap som bor och är skattskyldiga i Sverige samt utrikesfödda med svenskt medborgarskap. Där finns också personer med utländsk bakgrund, dvs. födda i Sverige med minst en utrikesfödd förälder.

Utöver ovanstående arbetskraft finns också arbetskraft som är utstationerad till Sverige under en begränsad period. Vanligtvis är denna arbetskraft inte skattskyldig i Sverige och kommer därför inte heller med i den registerbaserade statistiken. En annan grupp som inte kommer med i statistiken är den svarta arbetskraften, dvs. de som är skattskyldiga i Sverige, men underlåter att betala skatt.

Med hjälp av de uppgifter som företagen är skyldiga att lämna till Arbetsmiljöverket vid utstationering av arbetskraft i mer än fem dagar beräknades hur stor denna utländska arbetskraft är i byggindustrin. Resultatet visar att det under andra halvåret 2013 var i storleksordningen 1 procent av de cirka 300 000 som förvärvsarbetar i byggindustrin enligt RAMS. Troligen består den utländska arbetskraften inte av så många tjänstemän och om jämförelsen istället görs mot gruppen hantverksarbetare blir det cirka 2 procent.

Enligt en rapport som LO gav ut sommaren 2013 uppgick antalet utstationerade enbart inom Byggnads avtalsområden* till 15 000. Uppgifterna är i mångt och mycket bedömningar baserade på lokal branschkunskap. Byggnads avdelning för Storstockholm uppskattade att cirka 2 500 utstationerade byggnadsarbetare arbetade på stora byggprojekt och att det därutöver fanns cirka 10 000 i den mer småskaliga ROT-sektorn med privatpersoner som beställare.

Författarna framhåller att den höga svarsfrekvensen inte innebär att alla problem är lösta vad gäller korrekta data. Flera avdelningar besvarade frågorna om antalet utstationerade företag och arbetare som ett spann. Uppgifterna i rapporten bygger i dessa fall på den högre siffran.

Var ligger då sanningen? I våra beräkningar ingår inte arbetstagare som är utstationerade i högst fem dagar och vi har ingen saklig grund för att göra en bedömning av hur många de är. Vi vet inte heller om alla arbetsgivare som är skyldiga att lämna uppgifter om utstationering gör detta.

En annan fråga är om Byggnads lokalavdelningar inkluderat arbetstagare från tredje land och även en del andra "svenska" arbetstagare med utländsk bakgrund i sina bedömningar.

Vi kan konstatera att det är en stor differens mellan den offentliga statistiken över utstationerad arbetskraft och bedömningarna från lokalavdelningar/regioner inom Byggnads. En förklaring kan vara att de även har räknat in viss arbetskraft med utländsk bakgrund som inte är utstationerad.

Oavsett storleken på den utstationerade arbetskraften kan vi konstatera att personer med utländsk bakgrund har fått allt större betydelse för byggindustrin. Enbart den del av arbetskraften som är födda utomlands, men arbetar och är skattskyldiga i Sverige, ökade från knappt 13 000 till närmare 31 000 personer mellan 2004 och 2012. Till detta kommer den utstationerade arbetskraften som torde vara minst 3 000 personer. Den offentliga statistiken visar således att mer än 10 procent av de förvärvsarbetande i byggindustrin har utländsk bakgrund genom att de är födda utomlands eller utstationerade till Sverige.

Det är viktigt att Sverige fortsätter vara en attraktiv marknad för utländsk arbetskraft. Det kommer att vara en avgörande framgångsfaktor när vi ska klara av att bygga välfärden i framtiden.

* Vissa yrkeskategorier bland hantverksarbetarna i byggindustrin hör till andra avtalsområden än Byggnads; till exempel väg- och banarbetare, elinstallatörer

Bygginvesteringar 2000-2015 Officiell statistik enligt nationalräkenskaperna samt BI:s prognos

Mdkr 2012 års priser

Sektor	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013p	2014p	2015p
Bostäder	72,3	77,6	86,4	90,1	101,3	113,3	130,8	141,3	122,8	99,3	114,9	126,9	112,6	119,8	131,6	134,0
Nybyggnad	38,4	42,2	48,1	49,5	59,4	68,9	78,4	86,9	74,8	44,9	50,8	63,9	51,9	59,9	70,4	72,3
Ombyggnad	33,2	34,7	37,6	39,9	41,2	43,8	51,6	53,5	47,2	54,4	64,2	62,8	60,7	59,9	61,1	61,7
Lokaler	89,8	91,3	87,2	81,0	76,7	76,1	85,3	96,6	101,4	86,7	89,0	91,1	101,3	95,5	96,4	97,5
Privat	62,3	62,8	55,2	54,3	51,6	50,6	54,7	63,5	66,7	51,5	51,6	51,3	59,6	52,8	53,3	54,8
Offentligt	27,9	28,7	32,2	27,1	25,4	25,8	30,8	33,1	34,8	35,4	37,3	39,8	41,7	42,7	43,1	42,7
Anläggningar	58,8	66,2	70,1	68,0	74,9	72,8	73,2	73,3	78,6	81,0	74,9	70,4	76,7	76,1	77,3	80,4
Privat	35,5	40,6	38,4	33,8	36,7	35,5	37,5	38,1	40,3	39,4	34,5	32,6	38,2	39,2	41,9	42,5
Offentligt	23,3	25,6	31,7	34,2	38,3	37,4	35,8	35,2	38,4	41,5	40,3	37,7	38,6	36,9	35,4	37,9
Summa bygginvestering	221,2	235,3	243,7	239,1	252,5	261,9	289,2	310,9	302,6	267,0	278,8	288,3	290,6	291,4	305,4	311,9
(%förändring)	(6)	(6)	(4)	(-2)	(6)	(4)	(10)	(8)	(-3)	(-12)	(4)	(3)	(1)	(0)	(5)	(2)

KONJUNKTURRAPPORT FRÅN SVERIGES BYGGINDUSTRIN

ByggKonjunkturen

Utges av
Sveriges Byggindustrier, BI Analys
Box 5054, 102 42 Stockholm
Storgatan 19
Tel: 08-698 58 00, Fax: 08-698 59 00
© Sveriges Byggindustrier 2014

Johan Deremar, red. 08-698 58 49
Marcus Ershammar 698 58 71
Fredrik Isaksson 698 58 67
Karin Wiedesheim-Paul 698 58 03

e-post:
fornamn.efternamn@bygg.org

För Dig som vill ha mer frekvent information
om byggkonjunkturen utges vårt nyhetsbrev

Perspektiv på byggmarknaden

15 nummer per år
Prenumerera via vår hemsida www.bygg.org